

**Міністерство освіти і науки України
Харківський національний педагогічний університет
імені Г. С. Сковороди**

До 300-річчя від дня народження Г. С. Сковороди

ІННОВАЦІЇ В ПОЧАТКОВІЙ ОСВІТІ: ДОСВІД, ВИКЛИКИ СЬОГОДЕННЯ, ПЕРСПЕКТИВИ

**Матеріали I науково-практичної інтернет-конференції
здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти
першого року навчання
факультету початкового навчання**

17 травня 2022 року

Частина 1

**Харків
2022**

УДК 378:373.3

*Рекомендовано до друку редакційно-видавничою радою
Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди
Протокол № 5 від 18.05.2022 р.*

Інновації в початковій освіті: досвід, виклики сьогодення, перспективи: матеріали І науково-практичної інтернет-конференції здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти першого року навчання факультету початкового навчання ХНПУ імені Г.С.Сковороди (17 травня 2022 р., м. Харків) / за заг. ред. д. пед. н., доц. В. В. Ушмарової. Харків : ХНПУ імені Г. С. Сковороди, 2022. Ч. 1. 39 с.

Збірник містить матеріали конференції здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти першого року навчання факультету початкового навчання ХНПУ імені Г. С. Сковороди, присвячені актуальним проблемам початкової освіти. Розкриваються питання теорії та методики вищої освіти, теорії та методики навчання і виховання в початковій школі, арт-терапевтичні технології в початковій освіті, розвиток обдарованої дитини в освітньому середовищі початкової школи, підготовки майбутніх учителів початкових класів у контексті педагогіки партнерства, історико-педагогічні та компаративістські аспекти початкової освіти і підготовки майбутніх учителів початкових класів.

Для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти і викладачів закладів вищої освіти.

УДК 378:373.3

© Харківський національний педагогічний
університет імені Г. С. Сковороди, 2022

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1

ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА НАВЧАННЯ І ВИХОВАННЯ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Белявцева Світлана Виховання толерантності молодших школярів як науково-педагогічна проблема	5
Букреєва Ганна Системно-діяльнісний підхід як основа формування пізнавальних універсальних навчальних дій молодших школярів	6
Видиш Марія Самоконтроль як компонент процесу учіння, його особливості	7
Задорожна Юлія Соціалізація особистості молодшого школяра в процесі ігрової діяльності	8
Клімова Тетяна Соціально-педагогічна робота вчителя як засіб розвитку медіакультури молодших школярів	9
Ковальковська Наталія Формування культури поведінки учнів початкових класів	10
Лубінець Олеся Трудове виховання як засіб професійної просвіти молодших школярів	11
Марілова Тетяна Формування навчальної мотивації молодших школярів засобами дидактичних ігор	12
Овчарова Діана Теоретичні питання морального виховання школярів	13
Олійник Ірина Розвиток самооцінки молодших школярів у процесі навчання	14
Півнєв Олександр Формування у молодших школярів ціннісного ставлення до Батьківщини	15
Прозор Анастасія Дидактична гра як засіб формування пізнавального інтересу учнів початкової школи	16
Слинько Аліна Естетичне виховання молодших школярів засобами творчої діяльності	17
Сухина Лілія Організація та проведення наукових зустрічей у початковій школі	18
Хрипливець Ольга Моральне виховання дітей молодшого шкільного віку у співпраці з батьками	19
Шіралізаде Ламан Розвиток творчих здібностей молодших школярів на уроках образотворчого мистецтва	20

СЕКЦІЯ 2

ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ У РОБОТІ ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ

Желудько Леся Розвиток логічного мислення молодших школярів за допомогою інноваційних технологій	21
Малахай Лариса Казкотерапія в освітньому процесі початкової школи	22
Сідунова Ольга Розвиток творчих здібностей молодших школярів засобами арттерапії	23

Системно-діяльнісний підхід як основа формування пізнавальних універсальних навчальних дій молодших школярів

Букреева Ганна

Науковий керівник – доктор педагогічних наук, професор Т.О. Довженко

З огляду на Державний стандарт початкової освіти головною компетентістю молодшого школяра стає «вміння вчитися». Це передбачає формування в учнів початкових класів чотирьох груп універсальних навчальних дій (УНД): особистісних, пізнавальних, регулятивних та комунікативних. Особливу увагу слід звернути на формування пізнавальних УНД, бо саме від їхнього розвитку залежить результативність подальшого формування особистості молодшого школяра. З огляду на це, проблема формування пізнавальних універсальних навчальних дій молодших школярів набуває дедалі більшої актуальності. Вирішення цієї проблеми можливе при використанні системно-діяльнісного підходу у навчанні, що забезпечує організований процес формування навчально-пізнавальної діяльності учнів, під час якого відбувається розвиток універсальних навчальних процесів.

Формування універсальних навчальних дій молодших школярів відображено у напрацюваннях А. Асмолова, Є. Блохіної, Т. Денисової, Л. Лазоревої. Використання системно-діяльнісного підходу в навчанні молодших школярів досліджували Н. Ворсіна, В. Давидов, Д. Ельконін, А. Леонтьєв, Є. Матвеева тощо.

У контексті Державного стандарту поняття «системно-діяльнісний підхід» передбачає: виховання та розвиток якостей особистості, що відповідають вимогам сучасного суспільства; орієнтацію на результати освіти (розвиток особистості учня на основі УНД); організацію освітньої діяльності та взаємодію учасників освітнього процесу; гарантованість досягнення запланованих результатів навчальної програми початкової освіти, що створює підґрунтя для самостійного засвоєння учнями знань, умінь, навичок і способів діяльності. Науковці визначають пізнавальні універсальні навчальні дії як систему прийомів, що дозволяє працювати з інформацією. Ці прийоми забезпечують організацію навчально-пізнавальної діяльності та спрямовані на пізнавальний розвиток особистості.

Слід зазначити, що при формуванні пізнавальних універсальних навчальних дій на основі системно-діяльнісного підходу необхідно звертати увагу на встановлення зв'язків між поняттями, що надаються вчителем, і набутим досвідом молодших школярів. У цьому випадку учневі легше побачити, сприйняти і осмислити навчальний матеріал.

Отже, згідно з вимогами Державного стандарту початкової освіти, основною метою навчання в початковій школі є формування універсальних навчальних дій: особистісних, регулятивних, пізнавальних, комунікативних. Формування УНД відбувається у межах системно-діяльнісного підходу, згідно з яким учні стають суб'єктами освітнього процесу: вони безпосередньо беруть участь у визначенні мети, виборі способів дій та оцінці досягнутих результатів у навчальній діяльності.